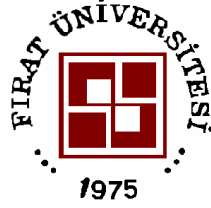

ISSN: 1012-0165

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ
Journal of Social Science

Cilt/Volume: 16

Sayı/Issue: 2

Temmuz / July– 2006

ELAZIĞ

(Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Hakemli Bir Dergidir)

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ
Journal of Social Science
ISSN: 1012-0165

YAYIN İLKELERİ / *The principles of the publication*

Her yıl Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere iki sayı halinde yayımlanır.
This journal is published two issues in January and July every year.

Dergide sosyal bilimler alanlarında Türkçe ve yabancı dillerde yazılmış özgün araştırma makaleleri yayımlanır.
Original articles written in Turkish or in any foreign languages are published in the area of social science in this journal.

Yazılar yayınlama ve danışma kurulunun onayından geçtikten sonra yayımlanır.
Articles are published after approving of editorial and advisory boards.

Yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.
All writers are responsible for the content of the articles.

Tüm hakları saklıdır. Derginin adı belirtilmeden hiçbir alıntı yapılamaz.
No part of this publication may be reproduced or utilized in any form without referring the name of the journal.

Cilt/Volume: 16

Sayı/Issue: 2

ISSN: 1012-0165

EDİTÖR / Editor

Doç. Dr. Ahmet AKSIN
Enstitü Müdürü

EDİTÖR YARDIMCISI

Associate Editors

Doç. Dr. Ömer Osman UMAR
Yrd. Doç. Dr. Çetin SEMERCİ

YAZI İŞLERİ / Editorial Secretary

Hüseyin DONMUŞ
Hülya TOPAL
Ahmet KILIÇ

Yazışma Adresi / Correspondence

Fırat Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

23119 - ELAZIĞ

Tel : 0-424-241 54 80

Faks : 0-424-233 21 80

e-mail: sbedergi@firat.edu.tr

Web: <http://www.firat.edu.tr/akademik/enstituler/sosyal/dergi.htm>

Kapak/ Cover Design: Sabri KARADOĞAN

Dizgi / Composition:

Doç. Dr. Ömer Osman UMAR

Baskı / Print: Fırat Üniversitesi Basımevi

Tel : 0-424-237 00 00/3134

ELAZIĞ - 2006

YAYIN KURULU

Editorial Board

Doç. Dr. Ahmet AKSIN
Doç. Dr. Ömer Osman UMAR
Yrd. Doç. Dr. Çetin SEMERCİ

**BU SAYININ BİLİMSEL
DANIŞMA KURULU**

Advisory Board

Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK (Fırat)
Prof. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK (Fırat)
Prof. Dr. Saadettin TONBUL (Fırat)
Prof. Dr. Mahmut ATAY (Fırat)
Prof. Dr. Vehbi ÇELİK (Fırat)
Prof. Dr. Mesut AYDIN (İnönü)
Prof. Dr. Azmi YETİM (Gazi)
Prof. Dr. Mesut ÇAPA Karadeniz Teknik
Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ (Gazi)
Prof. Dr. Lütfi ÖZAV (Afyon Kocatepe)
Prof. Dr. Burhan AYKAÇ (Gazi)
Prof. Dr. Mehmet KÜLAHÇI (Işık)
Prof. Dr. S. Selçuk GÜNAY (Atatürk)
Prof. Dr. Rauf YILDIZ (Yüzüncü Yıl)
Prof. Dr. Mehmet KUTLU (Kırıkkale)
Prof. Dr. İhsan BULUT (Atatürk)
Prof. Dr. Mehmet Naci BOSTANCI (Gazi)
Prof. Dr. Nazmiye ÖZGÜÇ (İstanbul)
Prof. Dr. Hülya ARGUNŞAH (Erciyes)
Prof. Dr. Hasan KAVRUK (İnönü)
Prof. Dr. Ali GÜLER (Abant İzzet Baysal)
Prof. Dr. İbrahim YILDIRAN (Gazi)
Prof. Dr. Fügen BERKAY (Uludağ)
Prof. Dr. Nevin SAYLAN (Balıkesir)
Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ (Selçuk)
Prof. Dr. H. Musa TAŞDELEN (Sakarya)
Prof. Dr. Kazım YETİŞ (İstanbul)
Prof. Dr. Eyyüp AKTEPE (Gazi)
Prof. Dr. Mustafa MUTLUER (Ege)
Prof. Dr. Abdullah KORKMAZ (İnönü)
Doç. Dr. Ali YILDIRIM (Fırat)
Doç. Dr. Enver ÇAKAR (Fırat)
Doç. Dr. Tuğba YANPAR (Mersin)
Doç. Dr. Mehmet KARAGÖZ (İnönü)
Doç. Dr. Ö. Tengiz ÜÇÖK (Gazi)
Doç. Dr. Orhan GÜRBÜZ (İstanbul)
Doç. Dr. Erol DEMİR (Ankara)

**Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, TÜBİTAK – ULAKBİM
Sosyal Bilimler Veri Tabanı (SBVT) tarafından dizinlenmektedir.**

İÇİNDEKİLER / CONTENT

Coğrafya / Geography

- Sevil SARGIN:** Yalvaç'ta İnanç Turizmi/ *Faith Tourism in Yalvaç*..... 1
- M. Murat YÜCEŞAHİN, Rüya BAYAR, E. Murat ÖZGÜR:** Urban Functional Specialization and The Changes of Functional Structure Characteristics of Cities in Turkey/ *Türkiye'de Kentsel Uzmanlaşma ve Kentlerin Fonksiyonel Niteliklerindeki Değişimler* 19
- Ramazan SEVER:** Sürgü Kasabası'nda (Doğanşehir-Malatya)Kültür Balıkçılığı ve Rekreatif Etkinlikler/ *Cultural Fishing and Recreational Activities in Sürgü Town (Doğanşehir-Malatya)* 43

Dil ve Edebiyat / Language and Literature

- Zülfî GÜLER:** Yunus Emre'nin Nur-ı Muhammedî Anlatımının Türk Yarattığı Destanlarıyla Benzerliği/ *The Resemblance of The Way of Describing The Glory of Muhammad of Yunus Emre with Turkish Creation Epics* 63
- Veysel ŞAHİN:** "Sevgilerde" Şiiri Üzerine Bir Tahlil Denemesi/ *An Experimental Analysis on The Poem "Sevgilerde"* 73

Eğitim Bilimleri / Education Sciences

- Alpaslan YILDIRIM, Çetin SEMERCİ:** İlköğretimde(6., 7., 8. Sınıflar) Öğretmen ve Öğrencilerin Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri (Diyarbakır ve Elazığ İli Örneği)/ *The Opinions on Measurement and Evaluation at Primary Education(6., 7., 8. Classrooms) (The Sample of Diyarbakır and Elazığ)* 83
- Burhan AKPINAR, Bayram ÖZER:** Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Yapılan Öğretim Planlarının Değerlendirilmesi/ *Evaluation of The Teaching Plans Prepared in Vocational and Technical Secondary Education* 97
- Özgür ASLAN:** Öğrenmenin Yeni Yolu: E-Öğrenme/ *New Way of Learning: E-Learning ...* 121
- İsmail H. DEMİRCİOĞLU:** Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'de Tarih Öğretiminin Genel Amaçlarının Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi/ *Comparison and Evaluation of General Aims of The Teaching of History Between Turkey and European Union's Countries* 133
- Ömer KELEŞOĞLU, U. Teoman AKSOY:** Öğrencilerin Teknik Eğitim Fakültelerinde Verilen Öğretime Uyum Sorunları: (F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Örneği)/ *The Adaptation Problems of the Students for the Instruction in the Faculties of Technical Education(The Sample of Faculty of Technical Education in the Fırat University)* 147
- Ramazan Şükrü PARMAKSIZ, Tuğba YANPAR:** Alternatif Değerlendirme Yaklaşımlarının Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilirliği/ *The Usableness of Alternative Assesment Approaches in Social Studies* 159
- Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ, İlhami BULUT:** Yeni Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri/ *Teachers' Views Toward The New Science and Technology Curriculum*..... 173

İktisadi ve İdari Bilimler / Economics and Administrative Sciences

- Sezer KORKMAZ:** Müşteri İlişkisi Yönetiminde İnternet Kullanımı: Seyahat Acentelerinde Bir Uygulama/ *The Use of Internet in Customer Relationship Management: A Practice with Travel Agencies* 193
- Abdullah ÇELİK, Şuayip AYKANAT:** Sivil Toplum Örgütlerinin Siyasal İktidarı Etkileme Yöntemleri/ *The Influence Processes of Non Government Organization on Political Power* 215

İletişim / Communication

- Mustafa YAĞBASAN, Nural İMİK:** Öğretmenlerin Aile İçi İletişimi (Malatya İli Örneği)/ *Teachers Communication in Family (Malatya Sample)* 227

Sosyoloji - Psikoloji / Sociology - Psychology

- Zahir KIZMAZ:** Şiddetin Sosyo - Kültürel Kaynakları Üzerine Sosyolojik Bir Yaklaşım/ *A Sociological Approach on the Socio - Cultural Sources of Violence* 247
- Süleyman İLHAN:** KOBİ'ler: Sosyo-Ekonomik Bir Perspektif/ *SMEs: A Socio-Economical Perspective* 269
- Fikret RAMAZANOĞLU:** Gençlik ve Spor Taşra Teşkilatı Çalışanlarında İş Doyumu/ *Job Satisfaction of Personnels of Youth and Sports Province Organization* 291
- Sebahattin DEVECİOĞLU, Mahmut SARIKAYA:** Sporcu Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Değişkenler Işığında Profillerinin Belirlenmesi/ *Determining the Profiles of the Sporting Students in the Scope of Socio-Economic Variables* 301
- Neşide YILDIRIM:** Çameli İlçesinin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Potansiyeli/ *Socio-Economical Structure and Potential of Çameli Town* 315

Tarih / History

- Serhat ŞARA, Ahmet AKSIN:** 1847-1857 (H.1264-1273) Tarihli (8 Numaralı) Eğin Şer'İyye Sicili'nin Tanıtımı ve Fihristi/ *1847-1857 (H.1264-1273) Dated (No 8) Eğin Şer'İyye Register's Presentation and Index* 341
- Mehmet KARAGÖZ:** 17. Asrın Sonunda Filibe ve Çevresinde Eşkıyalık Hareketleri (1680-1700)/ *Banditry at Filibe and it's Region During the End of 17. Century (1680 - 1700)* 373
- Zafer ÇAKMAK:** Mondros Mütarekesi Sonrası Ermeni-Rum-Yunan İşbirliği/ *The Corporation of Armanian-Anatolian Greek- Greek after the Mondros Armistice* 403
- Timuçin KODAMAN, Haktan BİRSEL:** Bağımsızlık Sonrası Özbekistan ve Dış Politikası/ *Uzbekistan and Its Foreign Politics After Independence* 413

Tanıtım Yazıları / Reviews

- Ali Yıldırım: "Edebiyat": **Mehmet ULUCAN** 443
- Makale Yazım Kuralları/ Writing Instructions for Papers**..... 445

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Firat University Journal of Social Science
Cilt: 16, Sayı: 2 Sayfa: 73-82, ELAZIĞ-2006

“SEVGİLERDE” ŞİİRİ ÜZERİNE BİR TAHLİL DENEMESİ

An Experimental Analysis on The Poem “Sevgilerde”

Veysel ŞAHİN

Fırat Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Elazığ.

ÖZET

İnsanlar tarafından hissedilen sevgi, gizliliklerle dolu, eylemsel bir olgudur. İnsan sevgi edimini, kalbinde ve bilinçaltında büyütür. Dünya hızlı bir şekilde değişerek metalaşır. Bu yüzden insan, sırlarla dolu sevgi edimini bilinçaltında yaşatmak zorunda kalıyor.

Biz bu çalışmamızda, sevgilerin neden yarınlara ertelendiğini ve insanların bu macerasal düşü gerçekleştirmeye serüvenlerini açıklamaya çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Behçet Necatigil, sevgi, sevgiler, çekingenlik, tutukluk.

ABSTRACT

The love felt by human beings is full of secrets and is a functional phenomena. The human grows the love up in his/her heart and conscious. The world changes fast and is materialized and so, the human has to make live this phenomena which is full of secrets in the conscious.

In this study, we tried to explain why the love is postponed to the future and the adventures of the people to make true that adventurous dream.

Key Words: Behçet Necatigil, love, loves, timidty, seizing.

SEVGİLERDE

Sevgileri yarınlara bıraktınız

Çekingen, tutuk, saygılı.

Bütün yakınlarımız

Sizi yanlış tanıdı.

Bitmeyen işler yüzünden

(Siz böyle olsun istemezsiniz)

Bir bakış bile yeterken anlatmaya her şeyi

Kalbinizi dolduran duygular

Kalbinizde kaldı.

Siz geniş zamanlar umuyordunuz

Çirkindi dar vakitlerde bir sevgiyi söylemek.

Yılların telâşlarda bu kadar çabuk

Gececeği aklınıza gelmezdi.

Gizli bahçenizde

Açan çiçekler vardı,

Gecelerde ve yalnız.

Vermeye az buldunuz

Yahut vaktiniz olmadı.

BEHÇET NECATİGİL

GİRİŞ

Behçet Necatigil (1916- 1979) yılları arasında Türk şiirine kendi damgasını vurmuş önemli şairlerimizdendir. Şiir evrenini ilk olarak Garip çizgisinde şekillendirmiş ve daha sonra halk edebiyatı, divan şiiri ve Batı şiirinin özellikleri ile besleyerek, güçlü şiirler vücuda getirmiştir. Kendine has bir üslup dünyasına sahip olan Behçet Necatigil kulaklarımızda ve zihnimizde ayrı bir tat bırakan birçok şiirin altına imzasını atmıştır. Şiirlerinde oluşturduğu yeni çağrışım yumakları onun dili ne kadar titizlikle kullandığının bir göstergesidir. Şairimizin oluşturduğu her çağrışım yumağı, anlam derinliğine sahip olan ve yaşamın her kesitini içinde barındıran bir yapıdadır.

Sevgi, aşk ve yaşamı zamanın akışına karşı bir tutunma noktası sayan şairimiz, yaşamın anlık kesitlerini dramatik ve trajik bir üslupla okuyucusunun kulağına fısıldamaktadır.

Biz bu çalışmamızda, Behçet Necatigil'in "Sevgilerde" başlıklı şiirini

derinlemesine incelemeye çalıştık.

Bilinçaltı Yuvasında Yeşeren Sevgiler

“Sevgilerde”, şiirin başlığı, sev/mek/gi kavramlarının özünü teşkil etmektedir. Sevgi, insanın bir şeye veya bir kimseye karşı beslediği eşsiz bir duygudur. Sevme edimi, insan varlığının yegâne içsel eylemidir. İnsan, sevme eylemini hiçbir kitaptan, gazeteden vb. şeylerden okuyarak öğrenmez. Bu eylem insanın doğumu ile insana, yaratanın bir hediyesi olarak şifrelenmiştir. Kişi yaşamı boyunca her an, yeniden herhangi bir varlığı veya nesneyi sevebilir. Yaratılanların en şerefli olan insan bu edimi ile diğer bütün canlılardan farklılık gösterir.

İnsanoğlu sürekli olarak anneye, tanrıya, doğaya, hayvana, vb. şeylere karşı sevme, sevgi duyma ihtiyacı hissetmektedir. İnsanoğlunda, varlıklara sevgiyi gösterme eylemi, muntazam bir işleyişe sahiptir. Sevgi eylemi, sevilene karşı gösterilen, kimi zaman gösterilemeyen, insanın iç dünyasında büyüyen ve değişen bir olgudur. Bir erkeğin karşı cins veya bir kadının bir erkeğe duyduğu sevgi, sevme eyleminin maddi boyutunu oluştururken, tanrıya duyulan sevgi ise manevi sevgiyi oluşturmaktadır. Sevgi insanda hep var olan “ *aktif bir güç.*” (Fromm, 2001: 31) ve bir etkinliktir. Böyle olmasına rağmen, insan duygularını ve hislerini yarınlara erteler. Ertelenen her duygu ve his üzeri kapatıldıkça içsel bir sancıya dönüşür. Her sancılı irkilme, bireyi biraz daha kendi içine çekerek, duygusal bir sarsılma yaşamasına neden olur. Duyguların ve hislerin ortaya konması yerine onların yitik sayılması çekingenlik, tutukluk, vb toplumsal kural ve kaidelerin baskısındanadır.

GELİŞME

Yarınlarda Çekingen Sevgilerin İçsel Sancıları

Sev/gi/ler edimi ve eylemi, bireyin ben’inde veya toplumun kolektif bilincinde, kendini sonsuzluğa durmadan ışınlarken değişime ve saldırıya uğrar. Bu saldırı, “Sevgi Ağacı’nın” toplumun öz değerleri karşısında susuz kalarak kurumasına neden olur.

Sevgileri yarınlara bıraktınız

Çekingen, tutuk, saygılı.

Behçet Necatigil’in şiirinde belirttiği gibi sevgiler neden yarınlara bırakılır? Şaire göre bunun nedeni insanların çekingen, tutuk veya saygılı olmasıdır. Behçet Necatigil, bir çok şiirinde “*çekingenlik duygusunu ele alır.*” (Kaplan, 2000:189). Oysa sevgi “ *insana özgü güçlerin açığa çıktığı bir eylem*” değil miydi? (Fromm, 2001: 33) Ancak insan kendine özgü bu gücü, ortaya koymak yerine onu, hep bir sonraki güne, bir sonraki yıla, belki de hiç dile getiremeyerek bir sonraki yarınlara erteler. Şairin kimliğinden derin izler

taşıyan “*Sevgilerde*” başlıklı şiir, şairin kişilik topografyasının şiir içerisine çökeltmiş halidir. Şairimizin çekingen ve tutuk bir kişiliğe sahip olması “*şirinde bahis konusu ettiği duyguyu yaşaması, bundan da mühimi fikri basmakalıptan kurtaran yaratıcı bir sanatkâr kudretine sahip bulunmasından*” dolaydır. (Kaplan, 2000:189). Aslında hep bir sonraki güne bırakılan sevgi, kendi içsel benliğimize durmadan attığımız hançerden başka bir şey değildir.

İnsanın kendine özgü olan sevgi ediminden yılması, psikolojik olarak ezilmesine neden olur. Bilinçaltına, atılan her sevgi tohumu insanı biraz da müphemleştirerek, onun karmaşık bir yapıya dönüşmesini sağlamaktadır. Jung;“*Karmaşalar, bireysel yaşamın rahatlığına ya da sıkıntılara bağlıdır.*” (Jung,1997: 145) der. İnsan rahatlık ve sıkıntı karmaşası içerisinde ortaya belirsiz, silik bir kimlik koyar. Şairin de belirttiği gibi:

*"Bütün yakınlarınız
Sizi yanlış tanıdı."*

Neden insan yakınları tarafından yanlış tanınır? Oysa yakınlarımız bizi en iyi tanıyan ve bilen kimselerdir. Kişinin yakınları tarafından tam olarak tanınmayışı, bireyin sosyal ortamlarda kendini ortaya koyamayışından kaynaklanmaktadır. Dost ve akrabalarımız bizim kimliğimizin bir dışa yansımasıdır. Birey olarak sosyal benliğimizi dostlarımızla girdiğimiz samimi ilişkiler neticesinde inşa ederiz. Ancak ne var ki dost ve akrabalarımızın dahi bilmedikleri yanlarımız da vardır. İşte insanı çekingen, tutuk ve gizli bir kutuya dönüştüren bu yanıdır.

İnsanın çekingen, tutuk ve saygılı olması, bastırılmış duyguların, insan üzerindeki döngüsel baskısından kaynaklanmaktadır. Kişi hissettiği duygularını ifade edemiyorsa, ifade edemediği duygularını bastırarak bilinçaltına atar. Bilinçaltına atılan duygular (sevgi/ler) zamansal süreç içerisinde orada yuvalanarak, yaşayacağı gizli bir mekân oluşturur. Bu gizli mekânın içsel olarak şok dalgaları göndermesi sonucu insan statik bir kimlik gösterme yerine bilinçaltında oluşturduğu ikinci bir kişiliği zaman zaman ortaya koyar. Bu da insanların yakınları tarafından aslında olduklarından farklı olarak tanınmalarına yol açar.

Gizlenen Sevgiler ve Metalaşan Yaşam

İnsanın değişen, dünya karşısında duygusal yönden bir bocalama içerisinde olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Madde tarafından kuşatılan insan şaşırılmaktadır. Metalaşan dünyanın insanın üzerine yapmış olduğu saldırılar bireyin duygusal yönden (sevgi) körelmesine ve tahrip olmasına sebep olmaktadır. Behçet Necatigil, “*Sevgilerde*” başlıklı şiirinde dünya işlerinin ıstırabını, “*insanın hayat, dünya, eşya ve madde karşısında*

ezildiğini, bazen yamyassı hale geldiğini” hissettirir. (Kaplan, 2000: 189). Özellikle ekonomik sorunlar, siyasi çekişmeler ve çıkar savaşları yüzünden insan durmadan, dinlenmeden çalışmaktadır. Böylece insan, kendine mahsus olan özelliklerini yitirerek, hissiz bir varlık haline gelmektedir. Şairimizin “Sevgilerde” başlıklı şiirinin ikinci bölümünde ifade ettiği gibi;

“Bitmeyen işler yüzünden

(Siz böyle olsun istemezsiniz)

Bir bakış bile yeterken anlatmaya her şeyi”

Bitip tükenmeyen işlerin pençesinde durmadan yara alan insanoğlu, sevgi edimini çekingenlik, tutukluk yüzünden durmaksızın ertelemektedir. Fakat içinde bulunduğu bu durumu değiştirmek için çaba da harcamaz, çünkü çaresizdir. İnsan, çaresiz bir şekilde, hiç istemeden adeta bir başkası tarafından bu bitip tükenmeyen işlerin ortasına bırakılmış zavallı bir varlıktır. Hâlbuki insanın yaratılışında insana bahşedilen sev/me/gi’yi ifade etmeliydi. Ancak şairin de parantez içine alarak açıklama gereksinimi duyduğu “(Siz böyle olsun istemezsiniz)” mısraı çekingen, tutuk ve kuşatılmış insanın savunma gereksinimindedir. Yaşamın merkezinde yer alan insanın, geçici olduğunu bildiği halde bu dünyanın düzenine uymaktan başka yapacak hiçbir şeyi olmadığını açıklama mecburiyetindedir.

“Kalbinizi dolduran duygular

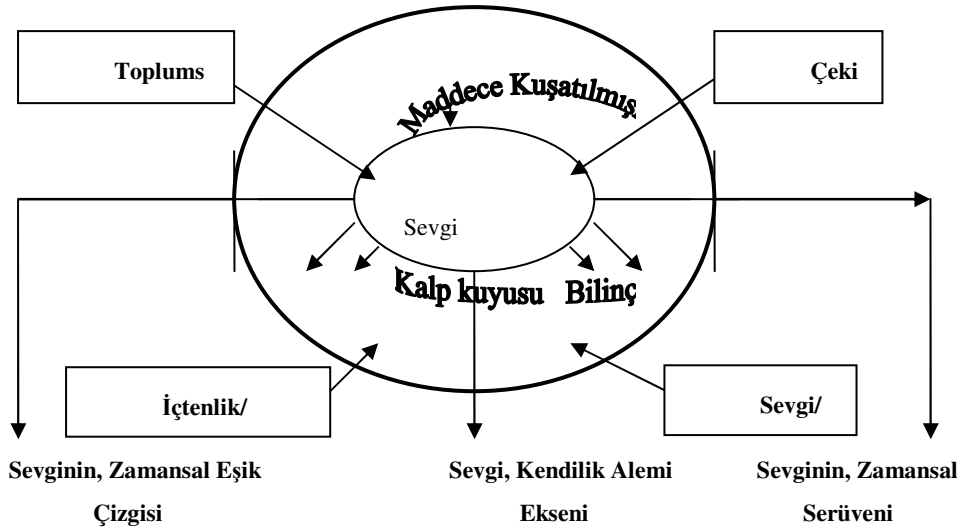
Kalbinizde kaldı ”

Kalbi dolduran duyguların kalpte kalması, insanın duygusal yönünün merkezinde yer alan kalbin (gönül) kocaman bir karanlık kuyu olmasından kaynaklanır. Ayrıca şiirde kalbin büyük bir kuyuya benzetilmesi ve bu kuyuyu kaplayan duyguların “doldurmak” fiili ile ifade edilmesi kalbe, büyük bir derinlik kazandırmaktadır. “doldurmak” fiilinin şiirdeki kullanımı “*dilin genel imkanlarından, şartlarından bir ayrılma, bir sapma*” (Aktaş, 2002: 31) dır. Kelimenin mana bakımından hale uygun olup olmadığını düşünecek olursak, kelimenin dilin genel kullanımına uygun olmadığı görüyoruz. “doldurmak” sözcüğü genel anlamda maddesel (sıvı, katı) herhangi bir şeyi bir başka madde içine yerleştirme veya boşaltma işlemi anlamında kullanılır. Örneğin; bir bardağa su doldurmak, çantaya kitaplar doldurmak vb. gibi. “doldurmak” fiilinin yerine birçok kelime kullanılırken şairin şiirde “doldurmak” fiilini tercih etmesi, şiire sürekli bir dinamizm kazandırmıştır. Çekingenlik ve tutukluk “doldurmak” fiiliyle insanda hep var olan aktif görüntü seviyesine yükseltilir.

“Kalbi dolduran duygular” mısraında şair, kalbe, “doldurmak” fiili ile derinlik kazandırarak derin ve karanlık bir kuyuya benzetmiştir. “*Kuyu, insanın yalnızlığı*

yüzünden labirentleşen dünyadaki karanlık çıkmazdır.” (Korkmaz, 2002: 150). Karanlık olan kuyu, bütün nesnelere ve varlıkların gizlenmesine ve nesnelere boyut değiştirmesine neden olur. Behçet Necatigil de kalbini dolduran duyguları “*sevmek, sevgi*” bu kalp kuyusunda karanlıklar içerisine hapseder. Böylece kalp kuyusunu dolduran duygular, insanın öteki benliğinde yani bilinçaltında yaşar. Zamanın insanı durmadan yok oluşturma götürmesi sonucunda insana, içsel bir kanama yaşatır. Özcan’ın da ifade ettiği gibi “*İnsan, zamanının kendisinden zorla kopardığı anların mahrumluğu içerisinde.*” (Özcan, 2004; 175). İnsanın akıp giden zaman karşısında duygularını ifade edememesi kişinin mahrumiyetliğini durmadan büyütür. Zaman, mutluluk dolu saatleri bir daha geri gelmemek üzere insanın elinden alır ve kalp kuyusunun derinliklerine gömer. Ancak Ortega Y. Gasset’in de belirttiği üzere “*sevgi eyleminde iki kişi kendilerinin dışına çıkar. O bana doğru gelmez ben ona doğru çekilirim.*” Sevgiyi bulmak için insan onu doldurarak saklamış olduğu kalp mahzeninde arar (Gasset, 1995: 9).

Aşağıdaki verilen şemada yaşanan zamanın, koşulları nasıl değiştirdiğini, insanı duygusal yönden nasıl çıkmaz karanlık kuyuya hapsedtiğini şematik olarak göstermektedir. Toplumun insan üzerinde görülmeyen gizli baskısı ve maddelerin insanları kuşatması üzerine, insanın merkezinde ve hatta yaşamın merkezinde yer alan sev/me/gi gibi eylemlerin zamanla nasıl körelip yok olduğunu gözler önüne serer.

Sevgi, sevme eylemi bütün varlıklara karşı insanın içinde barındırdığı karşılıksız yegâne eylemdir. Bu eylem kısacık bir ana sığdırılacak kadar küçük değildir. Asırlar boyu insanın ruh ve bedeninde kendisini yaşatmış olan sev/mek/gi edimi, insanın, varlığına sinmiş ve kokusunu çağlar ötesine taşımış gizli bir eylemdir.

Behçet Necatigil’in de belirttiği gibi:

“Çirkindi dar vakitlerde bir sevgiyi söylemek.

Yılların telaşlarda bu kadar çabuk

Gececeği aklınıza gelmezdi.”

İnsan yaşarken yılların nasıl geçtiğini anlamaz. Bunun nedeni, içinde yaşanan ana kayıtsız bir şekilde bağlanmaktan kaynaklanır. Bu yüzden kişi kalbine doldurduğu duyguları ifade etmeye vaktinin kalmadığını anlayınca telaşlanır ve ne yapacağını şaşırır. Zamanın, durmadan kişiden bir şeyler çalması, kişinin bilinçaltı mahzeninde sakladığı duygularının farkına varmasına neden olur. Bundan dolayı kişi, telaşa kapılır ve ertelenen duyguları gizli bir bahçede yaşatarak, orada yeşertmeye, hayatta tutmaya çalışır.

Karanlık Gizli Bahçenin Sesi

Her insanın bir karanlık yanı vardır. Bu karanlık alan, kişinin varlığının durmadan aktif olarak eyleme geçtiği gizli bir bahçedir.

“Gizli bahçenizde

Açan çiçekler vardı,

Gecelerde ve yalnız.

Vermeye az buldunuz

Yahut vakit olmadı”

Şairin “gizli bahçe” olarak nitelendirdiği insanın bilinçaltıdır. Jung, “bilinçaltı bir yaşamın yarısını oluşturan gizli betimlemeler alanıdır.” der (Jung, 1997: 68). Kişi hissettiği duygularını eyleme dönüştüremediği müddetçe bu duyguları betimler ve bilinçaltına atar. Bilinçaltına betimlenip atılan duygu ve hislerin en yoğun olanı “ sevgi”dir ve orada gizliden gizliye yaşar. Ancak Adler bu durumu şöyle ifade eder “İnsanlar farkında olmaksızın, kendi içlerinde hiç durmadan faaliyet gösteren birtakım güçler geliştirirler. Bu güçler onların bilinçdışı alanlarında gizlenir, hayatlarını etkiler ve ışığa çıkarılmadıkları zaman bazen daha da acı sonuçlara yol acar.” (Adler, 1997: 217). Kişinin içsel dünyasında durmaksızın gizliden gizliye faaliyet gösteren duygu ve hisler, genellikle kişinin karanlıkta yalnız kaldığı anlarda ortaya çıkar. Kişi çekingenliğin ve tutukluluğun yapmış olduğu baskı neticesinde tekrardan o gizli mabede çekilerek kendini saklar. Gizli mabet, kişinin karanlıkta her yalnız kalışında, öteki benliğinin ortaya çıktığı karanlık bir mekândır. Kişi bu mekâna dar ve karanlık yollardan geçerek ulaşır. Mekânın karanlık olması onun gizliliğinden kaynaklanır. Gizli ve karanlık olan mekân nesnelere ve duyguların “sevgilerin” gerçek görünümünü gizler, onları görünmez kılar. Kişinin bilinçaltı da karanlık bir deniz gibi değil midir? Kişi bütün söyleyemediği veya

eyleme dönüştüremediği duygularını, düşüncelerini, sevgilerini, geç kalınmış yaşamların özlemlerini bu karanlık denizin diplerinde yaşatır. Fakat karanlık ve bulanık olan mekân, dışarıdan gelen etkiler sonucunda sevgilerin ortaya çıkarılmasını, bir sonraki günlere, bir sonraki yarınlara erteler.

İnsan, sevdiği müddetçe insan olarak kalabilir. Geç kalınmış veya ifade edilmemiş sevgiler, hatıraların batık olduğu denizden her ortaya çıkışında insana geç kalınmışlığın acı ıstırabını tattıracaktır. İstırabını, insan bilincine denizdeki dalgalar misali her gelip gidişinde kordan bir alev gibi değerek, kişinin telaşlanmasına, karanlıklara gömülmesine neden olacaktır.

KORA şemasında görüldüğü üzere “*Sevgilerde*” başlıklı şiirin merkezinde bulunan değerler aşağıdaki gibidir.

“SEVGİLERDE”	ÜLKÜ DEĞERLER	KARŞIT DEĞERLER
KİŞİ	İnsanoğlu, kişi, siz	Çekingen ve tutuk kişiler
KAVRAM	Sevgi, sevmek, duygu, doldurmak	Çekingenlik, tutukluluk, ertelemek
SİMGELER	Bahçe, çiçek, kalp	Gece, zaman

Şiirin merkezdeki yer alan kişiler “Siz” zamiri ile belirtilmektedir. Şairin “Siz” diye nitelendirdiği çekingen, tutuk ve saygılı insan/lardır. Şiirin temel izleğini oluşturan sevme/k, sevgi gibi edim ve eylemlerin karşıt değerlerin baskısı sonucunda insanın bilinçaltına çekildiğini KORA şemasından hareketle anlıyoruz.

Şiirin “çekirdek cümlecikleri”, **açar ibareleri*** “*Kalbinizi dolduran duygular/ Gizli bahçelerinizde*” mısralarıdır (Aktaş, 2002: 43). **Açar ibareler**, metnin

* **Açar ibare**, bir şiirin en anlamlı şekilde açıklanmasını sağlayan anahtar görevindeki mısralardır. Şiir içerisinde, bir kelime veya birkaç tane kelimedenden oluşabildiği gibi bir veya birkaç mısradan da oluşabilir. Açar ibarenin, anlamlı bir bütünlük kurmasında yardımcı ibare (aracı ibare) devreye girer ve açar ibarenin anlam bütünlü ve derinliği kazanmasını sağlar.

Bütün hazinelerin yerin derinliklerinde saklı olması gibi şiir de kendini açar ibare altına saklar. Biz de açar ibarenin rehberliğinde, şiirin eşsiz ve sırlarla dolu evrenine girer ve onu yeniden keşfederiz. Nitekim şiirin içerisinde anlam yoğunluğu en fazla olan kelime veya mısraı şiiri açan, onu yorumlamamızda bize yardımcı olan ibaredir. Biz bu tür kelime ve mısralara açar ibare diyoruz.

çözümlemesinde bize yardımcı olan anahtar konumunda dizedir. Şiirin kendi içinde oluşturduğu gizli dünyaya bu ibareler sayesinde girer ve onu yeniden keşfederiz. “*Gizli bahçenizde*”, ibaresini ele alacak olursak; “gizli” kelimesi bir sıfat olup, “*Görünmez, belli olmaz bir durumda olan. Başkalarından saklanan, duyurulmayan, saklı kalan, mahrem mestur.*” anlamlarına gelen soyut bir kelimedir (Türkçe Sözlük, 1998: 859). “Bahçe” kelimesi ise “*Sebze yetiştirilen yer, bostan. Çiçek ve ağaç yetiştirilen yer.*” anlamlarına gelen somut bir kelimedir (Türkçe Sözlük, 1998: 200). “*Gizli Bahçe*” ibaresindeki kelimeler ilk seviyedeki anlamlarının dışına çıkarak, metin düzeyinde yeni bir anlam kazanmıştır. Ancak metin içerisindeki her ibare, yeni bir anlam dünyası kurduğu gibi ilk anlamlarına yakın sözlük anlamlarını da verebilir. Ele aldığımız “gizli” ve “bahçe” kelimeleri şiir içerisinde insanın bilinçaltı dünyasını veya ruhunun en müphem köşesi olan kalp yuvası anlamını çağrıştırmaktadır. Bu tür ibareler daha çok simgesel boyutuyla metnin içerisinde kullanılarak, şiirin yorumlanmasında zengin anlam çağrışımları kazandırır. Ayrıca soyut ve somut anlam ifade eden bu iki ayrı kelimenin bir arada kullanılması somut olan kavramın soyuta benzetilmesinden kaynaklanır. Bu yönüyle “*Gizli bahçelerinizde*” mısraı radikal bir imaj boyutu kazanır. Korkmaz, **radikal imaj** “*Şiirsel metaforu keskin zıtlıkların karşılaştırılmasıyla da oluşturulduğundan, yoğun düşsel çatışma durumlarının ifadesi için oldukça uygun bir ortam sağlar.*” şeklinde açıklar (Korkmaz, 2002: 294). Nitekim sevme eylemini gerçekleştiremeyen ve kendi ‘ben’ine uzaklaşan bireyler, baskılar sonucu kendi iç dünyalarına, kendi gizli yuvalarına çekilmek zorunda kalmıştır.

SONUÇ

Sonuç olarak, bütün insanlar her an yeniden sevmeye meyilli bir varlık olarak dünyaya atılmıştır. Bu atılmanın yegâne sebebi, yaratanın kendi yansımalarında sevgiyi görme arzusundan kaynaklanmaktadır. Metalaşan dünya karşısında “tepegözleşen” insanın kendini tek bir noktaya bakar konumda bulması, insanlığın en büyük problemidir. Toplumun ve bireyin kendi yaşam alanını tahrip etmesinin en önemli göstergesi, sevgi edimini erteleyici ve yok sayıcı olarak görmesindedir.

Behçet Necatigil, insanın en büyük ve ilahi özelliği olan sevgi edimini kendi dünyasının penceresinden bize damıtmıştır. Zaten şairin görevi de içteki benin ve toplumun konuşan ve yazan yüzü olmasıdır. Sevgi, sevgiler; çekingenliğin ve tutukluğun esareti altında kaldıkça insanlığın hep bir yönü gizli ve sönük kalacaktır.

İnsan ancak hep severek insan kalabilir.

KAYNAKÇA

Adler, Alfred (1997), *İnsan Tabiatını Tanıma*, (Çev. Dr. Ayda Yörükkan), Türkiye İş Bankası Kültür Yay., İstanbul.

Aktaş, Şerif (2002), *Edebiyatta Üslup ve Problemleri*, Akçağ Yay., Ankara.

Formm, Erich (2001), *Sevme Sanatı*, (Çev. Saatçi Karadana), İlya Yay., İzmir.

Gasset, Ortega (1995), *İnsan ve Herkes*, Metis Yay., İstanbul.

Jung,C.G.(1997), *Bilinç ve Bilinçaltının İşlevi*, (Çev. Engin Büyükinlal), SayYay., İstanbul.

Kaplan, Mehmet (2000), *Şiir Tahlilleri 2*, Dergah Yay., İstanbul.

Korkmaz, Ramazan (2002), *İkaros'un Yeni Yüzü*, Akçağ Yay., Ankara.

Özcan, Tarık “Denizin Çağrısı”, *Türk Dili Dergisi*, S. 632, Ağustos 2004, s.174-178, Ankara.

Türkçe Sözlük (1998), Türk Dili Kurumu Yay., Ankara.